

ERDÉLYI GAZDA

XLVI. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1914. FEBRUÁR 22.

8. SZÁM.

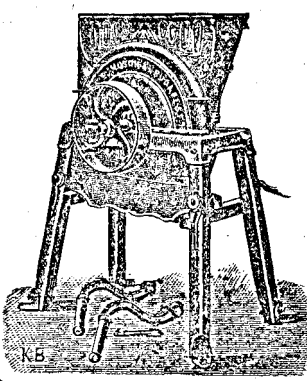
„KÜHNE“

MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR R.-T.

MOSONBAN

elismert elsőrendű kivitelben szállit uradalmak és kisgazdák céljainak megfelelő mindenféle

Mezőgazdasági gépet.

Idénygépek: szecs kavágók, répavágók, hengeres-, tárcsás- és kövesdarálók, tengeri morzsolók kézi- és erőhajtásra, tengeri szártépők, gyök-mosógépek, takarmányfüllesztők.

Teljes takarmányberendezések

a legmodernebb kivitelben.

Helyszini felvétel és tervezés díjtalan.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.
Fiókraktárak: Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

2012

MINDEN GAZDA

Cluj / Central University Library Cluj

érdeke, hogy összes **gép- és motor** szükségleteinek beszerzésekor
az **E. K. A. R. T.**

Motor-, Gép- és Ipartelepek berendezési osztályától

kérjen ajánlatot.

I g a z g a t ó s á g:

Kolozsvár, Mátyás király-tér 29. szám. (Bánffy-palota.)

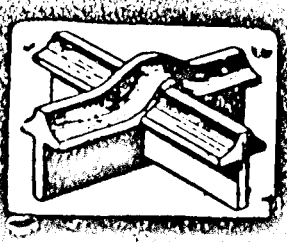
Telefon: 827. sz.

Távirati cím: "EKART"

NAGY JAVITÓMŰHELY

mindenféle rendszerű gépek javítására.

3033

Szab.

„Köpplinger“-rendszerű Idomvasablakok

a legjobbak és a legolcsóbbak.

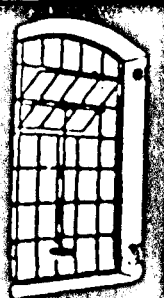
Egyedüli gyártója = ismertetéssel és költségvetéssel díjtalanul szolgál

asszerkezési és idomvasablakgyár

Telefon 55-22

Lepter János

Budapest, X., Asztalos Sándor-út 16.

50 éves malom-mester

elvállal uj malomépitést, malom-reparálást és gát-kötést. — Nagyobb vizi-malomban malom-mesteri állást vállal, esetleg nagyobb vizi-malmot bére vesz. Cime:

Keszegh István,
malom-mester, Vámosgál-falva, u. p.: Abosgálfalva.

3054

SZŐLŐSGAZDÁK!

Rendeljék meg már most a **peronoszpóra permetezőket és permetező anyagot!**

3060

A legjobb és legolcsóbb permetezőket, kénporozókat, szénkénegezőket és egyéb szőlő- és gyümölcsészeti gépeket és felszereléseket szállít: Az **ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG** Kolozsvárott, Attila-utca 10. szám alatt.

ELADÓ
40 darab
jól fejlett igára
alkalmas

4 éves ökörtinó,

erdélyi magyar fajta Cím:
Papp Ferenc
Nagynyulas,
(Kolozs megye)
Posta, telefon helyben. 3052

Gépész állást keres

46 éves 22 évi gyakorlattal, érti az összes mezőgazdasági gépek javítását, kévekötő és marokarató-gépek javításait, gyakorlata van a villamosság terén, benzin- és Diessel-motor kezelésében több évekig volt nagyobb gazdaságban, érti a szakszerű lóvasálást, kovácsságot gépészettel is elfogadja, ahol a segéd heti fizetését az uradalom adja. —

Szives megkeresést kér **Ulmer Lajos** gépész Katona. Kolozs megye. 3055

Két éves vin-celléris kolát és

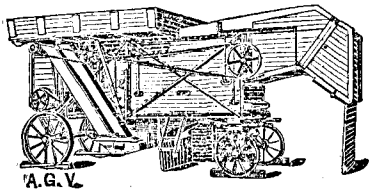
pincemesteri tanfolyamot végzett,

20 éves róm kat. vall. egyén, képzettségének megfelelő állást keres. — Cime: **Tigyi András,** Haleszi-szőlő, u. p. Szelevény. 3087

Orpington fajtyukok.

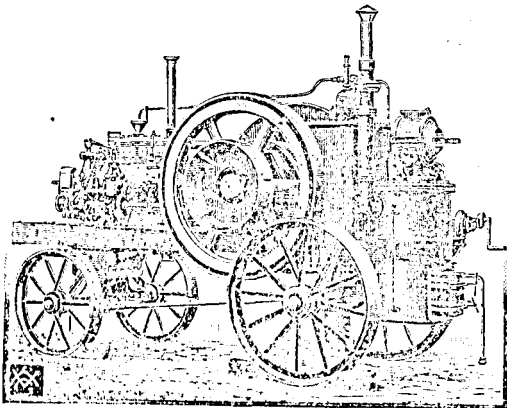
A kolozsvári állatkiállításon első díjjal díjazott **Orpington törzstyukok eladók.** Erzsébet-ut 13-ik szám.

Az állami gépgyár gyártmányai:

Acélkeretű golyós-csapágyas cséplőgépek.

Csekély hajtóerősükséglet! és kenőanyag fogyasztás! Tengelykopás kizárva! Nagy teljesítő képesség!

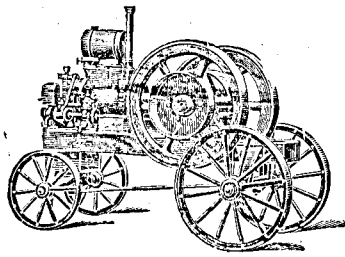
Szivógázlokomobilok

Ujdonság! Szabadalom!
Rendkívül olcsó üzem! Zajtalan működés!
Könnyű kezelés!
Faszénfogyasztás óránként és lóerőnként kb. 480 gramm.
Földgázüzemre is alkalmasak!

Legújabb rendszerű szab.

NYERSOLAJLOKOMOBILOK.

Egyenletes működés! Tűzveszély kizárva!
Könnyű kezelés!
Nyersolaj fogyasztás óránként és lóerőnként kb. 280 gramm.

Benzinlokomobilok

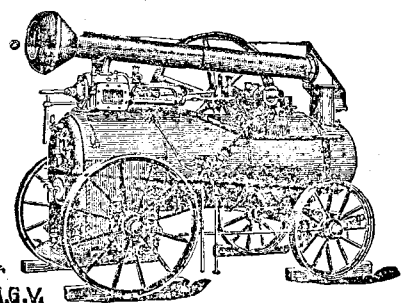
porlasztóval (karburátor) és szabadalmazott szelephűtéssel ellátva.
Megbízható üzem! Egyenletes járás!
Egyszerű kezelés Kevés benzinfogyasztás!

A losonci mezőgazdasági gépgyár gyártmányai: Losonci egyszerű és műtrágya szóróval kombinált vetőgépek

Kalmár-féle rosták.

Resicai tükörcélekék, Tárcsásboronák és egyéb talajmivelő eszközök.

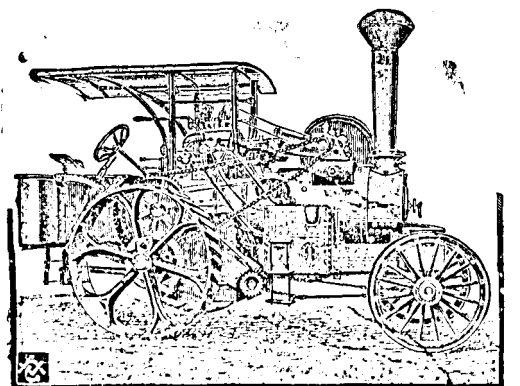
Érdeklődőknek árjegyzéket szívesen küld

GŐZLOKOMOBILOK

10 légkönyomásra szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzelésre egyaránt alkalmasak. Nagy munkaképesség. Csekély vonóerősükséglet. Nagy tüzelőanyag- és vízmegtakarítás.

UTIMOZDONYOK

14 légkönyomásra, compound rendszer szerint szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzelésre! Gazdaságos üzem! Gőzcséplőgépek hajtására, tehervontatásra és szántásra alkalmasak.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége Budapest, Váci-körút 32.

Fiók-telepek: Nagyvárad, Debrecen, Tómesvár

ERDÉLYI GAZDA

AZ **M. G. E.** TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM
A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

**Kérjük az
előfizetéseket
megújítását!**

TARTALOM:

Ötálló eredeti cikkek:	
A MAV. és a közgazdaság.	83
Takarmányozásról. <i>Br. Kemény József</i>	83
Rövid útmutatás a burgonya termesztésére. <i>Gáspár József</i>	85
A törzskönyvezés jelentősége. <i>Szász Ferenc</i>	86
A keleti marhavész helyszíni tanulmányozásáról.	86
Kisebbszakközlemények.	87
Kormányintézkedések.	87
Vegyes közlemények.	88
Hírdetések.	

A MAV. és a közgazdaság.

Az Országos Magyar Gazdasági Egylet az utóbbi időben ismételtén foglalkozott a mezőgazdaság szempontjából kívánatos vasuti díjszabási intézkedésekkel. Nem egyszer foglalt e mellett állást a többi hazai gazdasági érdekeltséggel karöltve a Máv. üzemében tapasztalt forgalmi zavarok gyökeres orvoslása és az egész árudijszabási politikának az egyetemes közgazdasági szükségletekhez simuló módosítása érdekében is. Sajnos vajmi kevés gyakorlati eredménnyel. Mert hiszen hogyan érvényesülhetnének magasabb közgazdasági szempontok a máv. vezetőségének legtöbbször rideg pénzügyi indokokra támaszkodó álláspontjával szemben. — Mintha Poe Edgár hollója fészkelte volna bele magát a vasut intézkedő hatalmaiba, a legjogosultabb kívánságokra a válasz csak a refrénszerű rideg: »Sohasem!«

Hogy a mezőgazdasági érdekeltség figyelme egyre fokozottabb mértékben fordul a vasuti és hajózási díjszabási kérdések, de általában egész közlekedési politikánk felé, ez természetes jelensége a fejlődésnek. Hiszen a mai kor gazdája ma már nem csupán őstermelő, hanem szükségképpen iparos és kereskedő. Alaposan számot kell vetnie a terményeinek minél kedvezőbb és gyorsabb értékesítését befolyásoló, sőt eldöntő tényezőkkel, ha hasznát akarja venni verejtékes mun-

kájának. És bizony itt a vasuti és hajózási díjszabások elsőrendű szerepet játszanak. Helytelenül megszabott szállítási díjtételek, a gyakorlati élet friss levegőjétől elzárt hivatalszobák homályában kiszelt zaklató, a szárnyaskereket megkötő intézkedések valóságos közbenső vámokat teremthetnek. Jogtalan kedvezményeket és előnyöket osztogatnak egyeseknek s viszont a köz rovására megbéníthatják egész termelési ágak fejlődését.

Eppen ezért szükséges tehát, hogy az állam tarifaképzési jogának miként való kezelésébe a közgazdasági érdekeltségek aránylagos beleszólása s ezzel a gyakorlati élet szükségleteinek érvényesülése biztosítva legyen. Ezt kívánta nálunk is elérni, bár fogyatékos eszközökkel az országos közlekedésügyi tanácsot megalkotó törvény. De a közgazdasági érdekeltségek hozzászólási joga a gyakorlatban csak a papíron van meg, mert hiszen a kormány a közlekedésügyi tanácsot döntő fontosságú tarifális intézkedésekre nézve meg sem hallgatja, vagy ha igen, nem méltatja véleményét a kellő figyelemre. Ezért kétszeresen fontos a díjszabások iránt való beható érdeklődés, aminek meg is van a maga lehetősége, a maga módja. A társadalmi érdekképviseleteknek a kötelessége, hogy bennük jussanak kifejezésre azok a kívánságok állandóan és meg nem szűnőleg, amelyek a máv. óriási szervezetét közel hozzák az igazi gazdasági élethez, amelytől ma annyira távol van.

Takarmányozásról.

Írta:

Báró Kemény József.

A takarmányozás fontossága az állattenyésztésnél vita tárgyát soha nem képezte. Minél nehezebb az állattenyésztésből hasznot kihozni, annál jobban kényserülve vagyunk, mindent elkövetni arra nézve, hogy a takarmányozás megfelelő, de olcsó legyen, hogy ennek következtében olcsón állíthassunk elő tejet, húst, állatot. Hogy olcsón takarmányozhassunk, feltétlenül tudnunk kell, hogy az adagolt napi takarmányban mennyi tápanyagot fogyasztanak az állatok? Tudnunk kell, hogy mennyi tápanyagra van szükségük? Tudnunk kell kiszámítani, hogy a táp-

anyag mibe kerül? Szóval a takarmányozáshoz tudni kell. Tudni kell, hogy a növendék állat takarmányozásával annak jövő termelő képességét mintegy irányítani lehet, mert szüleitől örökli a hajlamot, de ezt kifejleszteni, a gazda kötelessége. Ha megfigyeljük a praxist, úgy bizony azt találjuk, hogy igen kevés gazda takarmányoz okszerűen, igen sok gazda nem tudja, vagy legalább is nem veszi figyelembe azt, hogy más a takarmányzükséglete egy napi 5 liter tejet adó tehénnek és más a napi 10 litert adónak. Mig ma már minden gazda tisztában van azzal, hogy ha a talajtól tápanyagot vonunk el, úgy azt pótolnunk kell trágyával s annak igyekszik is eleget tenni; addig az állattenyésztésnél igyeksenek kivenni az állatból amit lehet, de a pótlást igyekeznek lehető minimumra szorítani.

Eltekintek azoktól, akik lesajnálják a takarmányozás tudományát, mint ok nélküli dolgot, de igen sok gazda teljes tudatában van a takarmányozás fontosságának, de visszariad annak komplikált voltától.

Dr. A. Stutzer, Emil Vott, O. Kellner és mások nyomán igyekezni fogok alábbiakban egy oly módot összeállítani, mely lehetőségig egyszerű. Természetes, ezen egyszerűsítések folytán a tudomány kívánalmainak nem is fog teljesen megfelelni, de ezen eljárás a praxisban teljesen megfelelő eredményeket ad és sokkal, de sokkal megfelelőbb a teljes sötétben való tápogatásnál.

Az egyszerűsítés kedvéért a növényi rostok (Cellulose, nyersrost) tápértékét teljesen figyelmen kívül hagyom; Stutzer után indulva, lehetne azt annál inkább, mivel ezek tápértéke ma még vita tárgya.

O. Kellner vizsgálatai alapján tudjuk, hogy a szénatakarmanyan levő farost, a kérődzőknél csak abban az esetben bír értékkel, ha legalább 57 % emészthető. Ez a szám természetesen egy egész csomó megvizsgált szalmas takarmány átlaga. Némely szalmas takarmánynál valamivel magasabb, másnál alacsonyabb ez a kérdéses coefficientus, de végeredményben nem hibázunk nagyot, ha a farostot, mint tápértéket, a szalmas takarmányokban teljesen számításán kívül hagyjuk.

De szükséges a farostot figyelembe venni a nagy mennyiségű zöldtakarmány etetésénél, mivel az adott farost ilyen lágy anyagnál, mint a zöldtakarmány, feltétlenül helyettesíti az emészthető nitrogénmentes anyagok egy részét; ezért ilyen esetben a táparányt vehetjük tágabbra. To-

Szerezzük be a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

a gazdasági és kerti vetőmagvakat,

abráktakarmányokat, szőlővédelmi-, gazdasági anyagokat és mezőgazdasági gépeket.

vábbi egyszerűsítés azáltal lehetséges, hogy az Anisekokat (nitrogéntartalma, de nem fehérje féle anyagok) figyelmen kívül hagyjuk. Ezeknek, mint termelő értékeknek, hatása nincsen s ezért figyelmen kívül hagyhatók. Végre egyszerűsíthetők azáltal is a tabellák, hogy a zsír mennyisége nincsen különválasztva. A nitrogénmentes takarmányok tudvalevőleg két csoportból állanak, t. i. a zsirokból és a szénhidrátokból; mindkettő a hő- és erőtermelésre lesznek használva. A zsirok értéke a szénhidrátokkal szemben $2\frac{2}{10}$ -szer nagyobb. Hogy a számítást egyszerűsítsük, a tabellákba már szorozva van 2.2-del és a zsír és hozzáadva a szénhidrátokhoz, ezzel két szám helyett csak egygyel kell dolgoznia a gazdának.

Takarmányszámításoknál a gazdára nézve értékkel nem bír annak tudása, hogy a gazdaságában a takarmányban mennyi zsirt termelt; akit érdekel, bármely takarmánytanban utána nézhet, azonban fontos lehet zsirdus takarmányok vételénél (olajpogácsák stb.) mivel ezek ára zsirtartalmuktól függ, e célra szolgál a Stutzer által összeállított tabella (IV.) Ezen szempontokból lettek a takarmányozási tabellák összeállítva, teljes tudatában vagyok annak, hogy ezen mód abszolút pontos értéket nem ad s meg is fámadható tudományos szempontokból, de midőn mégis használatukat ajánlom, teszem ezt azért, mert kisebb a hiba mit elkövetünk ezen egyszerűsített módnál, mint az a hiba, hogy egyáltalában nem csinálunk számítást és vaktában etetünk. Annál kisebb a hiba, mert hiszen a legpontosabb tabellák is csak átlagszámokat tartalmaznak s a gazda határozza meg, hogy úgy mondjam, melyik rubrikába tartozik kérdéses takarmánya, mert minden esetben kémiai analysisist csinálni abszurdum volna.

A takarmányozás kiszámításának az alapja az állat súlya. A legtöbb gazdaságban ma még hidmérleg nincs, így a súlymeghatározás nehézségekbe ütközik. Van azonban egy mód, mellynél nem kell egyéb mint egy mérőszalag s az állaton két mérték levétele és egy nagyon egyszerű szorzási művelet, ezt a súlymeghatározást H. Krämer, Glätti, Preszler stb. nyugati marhára egész pontosan ki is dolgozták. A használt arányszámok azonban csak a nyugati marháknál bírnak értékkel, de biztosan a mi magyar erdélyi marháinkra is meg lehet kapni a megfelelő arányszámokat, eltökélt szándékom, lehető sok magyar erdélyi szarvasmarhán a méreteket levenni s ha sikerül a kelő arányszámot megtalálnom, nem fogok késni annak a felette egyszerű eljárásnak ismertetésével. Visszatérve a takarmányozásra, első kérdés, hogy milyen mennyiségű takarmány kell naponta az állatoknak? A takarmányokban levő tápanyagok részint emészthetők, részint emészthetetlenek. — Természetesen csak előbbieknek van a gazda szempontjából értéke. Ezeket két főcsoportba oszthatjuk és pedig:

I. Nitrogéntartalmu anyagokra (protein, fehérje), rövidítése Nh.

II. Nitrogénmentes anyagokra. Rövidítése Nfr.

Utóbbiak ismét oszlanak: a) zsirokra és Nfr. rostanyagokra (szénhidrátok). Ezekon kívül minden állat ásványi anyagokat is fogyaszt a takarmánnyal, melyeket ezek a talajból vesznek s melyeket esont, vér és emésztő szervek képzésére használ fel a szervezet.

A takarmányozási tabellákban csak az Nh. és Nfr. anyagokat vesszük figyelembe, mint már említettem a tudományos pontosság rovására ugyan, de a praxisnak megfelelő pontossággal. A tápanyagok mennyisége nem egyforma, függ

ez az állat által végzett munkától, de az élősúlytól is, mert hiszen természetes, hogy egy nehezebb állatnak több takarmányra van szüksége, mint egy könnyűnek.

Táparány alatt értjük azt, hogy egy rész Nh. részre, hány rész Nfr. rész esik.

Továbbá feltétlenül meg kell adni a száraz anyag mennyiségét, mivel bizonyos mennyiséget ebből kell, hogy az állat elfogyasszon, hogy a jóllakás érzete meglegyen, de viszont túltömni se szabad a gyomrot; azért kell a száraz anyag mennyiségét is figyelembe venni. A számok 500 klg. élősúlyra vonatkoznak.

Lássuk tehát a takarmányszükségletet. A tápanyagszükséglet 500 klg. élő-

súlyra van megadva grammokban, de 100 kilóra és 50 kilóra is átszámítottam, könnyebb kezelhetőség okából.

Egész fiatal borjúk takarmánya legtermészetesebben az anyatej. Amennyiben a tehének között gümőkórosak lennének, ennek átvitele meggátolása céljából, ajánlatos nyolc napon túl a borjakat nem szoptatni, hanem itatni. A tej előzőleg legalább 80 fokra felmelegítendő. A tej langyosan (35—40 fok) itatandó. Napjában 5—10 gr. phosphorsavas mész (takarmánymész) és 5—20 gr. só adagolása nagyon ajánlható.

(Folyt. köv.)

1. Tehenek. Téli takarmányozás.

	Emészthető tápanyagok						Táparány 1:
	Nh. gr.			Nfr. gr.			
	500 kg.	100 kg.	50 kg.	500 kg.	100 kg.	50 kg.	
	élősúlyra						
Szárazon de ellőson vagy 6 liternél kevesebb tejeléssel	600	120	60	4500	900	450	7.6
Napi tejelés 6—12 liter	800	160	80	4800	960	480	6
Napi tejelés 12—18 liter	1000	200	100	5000	1000	500	5
Napi tejelés 18 literen felül	1200	240	120	5500	1100	550	4.5
Szárazanyag tartalom	11—16 kgr.	2.2—3.2 kgr.	1.1—1.6 kgr.				
Szálas takarmány variáltak 6—10 kg.-ig átlagban 8 1/2 kg.							
Só napont circa 25 gr.							

Nyári takarmányozás.

A nyári takarmányozásnál a már említett okokból a farost egy részét az állal megemészteti, ezért a táparány nagy mennyiségű zöldtakarmány etetésével szűkebbre vehető, mert az állati testben oldódó farost a Nfr. egy részét helyettesíti

	Emészthető tápanyagok						Táparány 1:
	Nh. gr.			Nfr. gr.			
	500 kg.	100 kg.	50 kg.	500 kg.	100 kg.	50 kg.	
	élősúlyra						
Szárazon de ellőson vagy 6 liternél kevesebb tejelésnél	600	120	60	4000	800	400	6.5
Napi tejelés 6—12 liter	800	160	80	4250	850	425	5.3
Napi tejelés 12—18 liter	1000	200	100	4500	900	450	4.5
Napi tejelés 18 literen felül	1250	240	120	5000	1000	500	4
Szárazanyag, só szükséglet ugyanaz mint a téli takarmányozásnál.							

Borjúk.

a) fiatal borjúk 6 hetes kortól betöltött 5 hónapos korig.

	Emészthető tápanyagok						Táparány 1:
	Nh. gr.			Nfr. gr.			
	500 kg.	100 kg.	50 kg.	500 kg.	100 kg.	50 kg.	
	élősúlyra						
Második hó végéig	1750	350	175	6100	1220	610	3.5
A harmadik és negyedik hóban	1500	300	150	6000	1200	600	4
Az ötödik hóban	1250	250	125	6200	1240	620	5

b) idősebb tenyészbörjúk (tejelésre v. bikák)

6—9 hó	1000	200	100	6000	1200	600	6
9—12 hó	850	170	85	6000	1200	600	7
12—18 hó	750	150	75	6000	1200	600	8

c) idősebb borjúk amennyiben hizómarhának neveltetnek

6—9 hó	1000	200	100	6000	1200	600	6
9—12 hó	920	184	92	6000	1200	600	6.5
12—18 hó	850	170	85	6000	1200	600	7
Szárazanyag	10—15 kgr.	2—7.5 kgr.	1—3.7 kgr.				

Rövid utmutatás a burgonya termesztésére.

Írta:
Gáspár József

III.

A burgonya szárainak és leveleinek megsértésétől azért kell óvakodni, mivel ezek a sérülések zavarják a burgonya életműködését, amellet pedig annak a számtalan sok gombának, melyeket eddig a burgonyán felfedeztek, alkalmat ad a letelepedésére és gyorsabb elszaporodására.

A töltögetés után tehát kedvező körülmények mellett, nem sok munka adja elő magát egészen addig, amíg a termés kiszedésére nem kerül a sor. Erre a munka szünetelő időszakra — töltögetéstől a kiszedésig — esik azonban a burgonya betegségek nagy számának fellépése, melynélfogva, bármily rövidre szabtuk közleményünket — a burgonya betegségeivel is kell foglalkoznunk.

A burgonyának oly számos betegsége tűnt fel, hogy alig van miveleti növény, mely ebben a tekintetben a burgonya mellé sorakoznék. Jóllehet, mint ismeretes, a burgonya csucsortfélék családjába tartozik s mint annak a családnak minden tagja — a dohány, ebszóló, beléndek, nadragulya stb. — úgy a burgonya is mérget rejtő növény.

A burgonyabetegségek egyik csoportját, a hová: a *fonálkorság, földfölzötti gumósodás, fiasodás vagy bábosodás, szár-felpattanás és édesedés* tartóznak, a *nem-megfelelő vagy kedvezőtlen alakult életviszonyok idézik elő*, amelyek tehát az életviszonyok megváltoztatásával maguktól elmúlnak. Ezek közül csupán egyet tartok szükségesnek kiemelni — a *fiasodást*, vagy *bábosodást*, mely alig mulik el év, hogy előfordulna s abból áll, hogy egyes rügyek helyein, legtöbbször a köldökrügyeken kisebb *gumók* képződnek (3. ábra). A fiasodás a nyár végén legtöbbször az ős folyamán szokott jelentkezni, akkor ha a földfeletti részek, levelei és szár elszáradása után sokáig várat magára a gumók kiszedésének ideje. A földfeletti részek elszáradása után ugyan is a növény be kell szüntesse fejlődését, mivel a tápanyag feldolgozó szerveitől, a zöldrészekről megfosztatott. A gumokban magukban azonban meg van az élet, melyet a tartós meleg és nedvesség, de különösen az előbbi, mozgásba hoz, de mint-hogy zöld részei hiányoznak az életjelenség csak arra szorítkozik, hogy a rügyek helyein rajta kisebb gumók képződjenek,

melyek testük felépítésének minden anyagát — az anya — a nagy gumó tartalmából veszik, ennél fogva azt megrövidítik maguk pedig az idő rövidsége miatt nem fejlődhetnek ki.

A fiasodásnak — ismervén az előidéző okát — tehát elejét vehetjük, ha mihelyt a földfeletti részek — szár, levél — elszáradnak, azonnal beindítják a gumók kiszedését. S ezt tennünk is kell azért, mivel a kis gumók nem érhetnek be, a nagy gumók pedig értékükből veszítenek és az eltartása mind a kettőnek kockázatos.

Ha pedig rajtunk kívül álló okok miatt a fiasodást megakadályozni nem állott módunkban, hagyjuk a kiszedését a gumóknak, ameddig a föld fagyja engedi, hogy amennyire lehet, a kis gumók is beérjenek. Vetőgumóknak azonban az ilyen fiasodott gumókat semmi körülmény között ne használjuk.

A burgonya betegségei között jóval nagyobb helyet foglalnak el azok, melyeket *élősködők, gombák okoznak*. Ebbe a csoportba sorozott betegségek, a nagy száman kívül azért is veszedelmesek, mivel a gombák szaporodó gyorsaságával terjednek s biztos védekezési módot ellenük még most sem ismerünk. A gombák okozta betegségeket a külső nyilvánulásuk, vagy hasonlóságuk alapján szokták elnevezni, ismertebbek közöttük a következők: *burgonyavész, nedves rothadás, száraz rothadás, varosodás, Koszosodás, üszög, szárfeketedés, szárnedvesedés* stb.

A gombák okozta betegségek közül is egyet emelek ki különösen, mely pusztításaival valamennyit tulszárnyalja s ez a *burgonyavész*. Közönségesen a *rogya*. A burgonyavész a töltögetés után mindjárt szokott jelentkezni s a levelek és szárnak, tehát a földfeletti részek elpusztulásában nyilvánul. A gomba, miután a földfeletti részeket elpusztította, megtámadja a gumókat is, de azok azért, legalább egy ideig, megtartják keménységüket, nem esnek szét; a szétesésük csak azután következik be, ha állítólag azokon a hasadó gombák is megjelennek. A burgonyavész minden évi jelenség pusztításaival különösen akkor ölt nagyobb arányokat, ha tartós esőzések és hűvös időjárás uralkodnak, mint azt a megelőző két esztendőben kellett tapasztalnunk.

A burgonyavész elleni védekezés régen foglalkoztatja a gazdákat; az erre irányuló törekvést ha nem is kísérte még a teljes siker, valamelyes eredménnyel azonban mégis beszámolhatunk.

Történtek kísérletek a védekezésre

egy-nyelvelési módokkal, melyek közül a szakirodalomban legsűrűbben: a *Jansen-és Gühik-féle* miveleti módokkal találkozunk. Mind a két miveleti mód arra irányul, hogy a burgonyavésznek a szár és levelekről a gumókra való leterjedését megakadályozza. Ebből a célból Jansen kétfelé, Gühik pedig egyoldalra ajánlja töltögetés által hajtogatni a szárákat, hogy ezáltal a róluk lehulló gombák a sorközökbe essenek, hol gumókra nem találhatnak. A gyakorlat a burgonyavész részleges leküzdésére sem találta alkalmasnak.

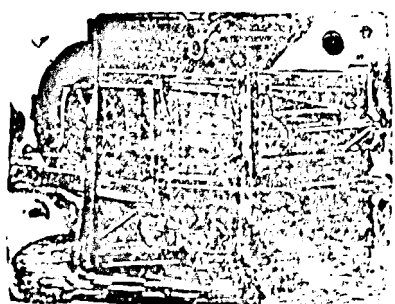
Ajánlják, melyet eredmény is kísért, a szár és leveleknek bordói keverékkel permetezését és pedig három ízben: június, július és augusztus hó végén, az elsőre 2 százalékos, a második és harmadik permetezésre 4 százalékos oldattal.

A burgonyavész leküzdésére biztató eredményt mutattak fel az ellentálló fajtákkal végzett termelési kísérletek.

Bertsek Ottó burgonyatermelési m. kir. gazdasági tanár, valamint a marosvásárhelyi miniszteri kirendeltség által, a burgonyatermelési gazdasági tanár útján beszerzett *Wathmann, Pimel, Industrie* stb. fajtákkal végzett kísérleti termelések: Marostorda, Háromszék, Brassó és Torda-aranyos vármegyékben, mindennütt arról tanuskodnak, hogy van alapja az ellentálló fajták termelésével a burgonyavész leküzdésére irányuló mozgalomnak. Marostorda vármegyében, mint közvetlen szemlélő, volt alkalmam 1913. évben tapasztalni, hogy akkori rendkívül esős időjárás dacára a Primel újfajta burgonya Marosjárán 80 métermázsa terméssel fizetett kat. holdanként, míg a községhben termesztett régi burgonya fajtákat a vész annyira tönkre tette, hogy a termelők még a vetőgumókban elrakott mennyiséget sem kapták a termésben vissza.

Az imént említett kísérleti termelések a tenyészkiválasztással vagy keresztezéssel előállított új burgonyafajtákkal végeztettek s csak egy évre szóló adatokra támaszkodnak: ennél fogva az itt elért eredményeket teljes értékűnek nem vehetjük, nem általánosítjuk. A szétosztott helyeken elért egybevágó eredmények azonban erős támpontot nyújtanak az ebben az irányban folytatandó kísérleti termelésekre.

Az ellentálló fajták termesztése mellett, a burgonyavész leküzdésére sikeres eszköznek bizonyult: *vetésre, az ép, egészséges gumók kiválasztása*, melynek érdekében úgy a *burgonya telelő helyei, mint a termesztésre használt területek, évről-*

Ha ön meg akarja ismerni a legújabb
eredeti „KALMÁR“ rostát

sziveskedjék **árjegyzéket** kérni amellyel több oldalú anyagi és technikai előnyöket fog biztosítani gazdasága részére.

KALMÁR ZS. és TÁRSA gépgyára Hódmezővásárhely

Vezetékviselet: A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérigénysége, Budapest, V., Váci-körút 32

évre változtatandók, hogy se itt, se ott a sokáig megféküdt helyek a gumók által meg ne fertőztessenek.

A burgonyabetegségeknek az azokat előidéző okok szerint leírt két csoportján kívül még egy harmadik csoportba sorolható betegségről is beszélhetünk, melynek előidéző okát eddig felderíteni nem lehetett. Ebbe a csoportjába a betegségnek jelenleg csak egy foglal helyet, mely azonban egymagára is jóval tulszárnyalja az első csoportban felsorolt összes betegségeket. Ez a betegség — a *bodrosság*, vagy *levélfodrosodás*.

(Folyt. köv.)

A törzskönyvezés jelentősége.

Irta:

Szász Ferenc.

Állatot tenyészteni lehet *okszerűen* és lehet csak úgy szaporítani, hogy ki legyen a numerus. Melyik a helyesebb mód, ahhoz kétség sem férhet, mert hiszen a lelki szemeink előtt lebegő ideál-típus kitevésztése és tenyésztésünkben ezen ideál-típus megrögzítése — különböző szempontokból ugyan, de azért minden *igazi* tenyésztőnek feladata vagy legalább is az kellene legyen.

A szép cél, a kitűzött feladat elérésére egyik igen nagy és ami fő, teljesen megbízható segítőtársa a tenyésztőnek a *törzskönyv*, de csakis abban az esetben, ha pontosan vezetjük, miért is ki törzskönyvet vezet, a legszigorubb pontossággal és a legnagyobb figyelemmel kell azt tennie.

A törzskönyv első sorban hűségesen feltünteti állataink származását s már csak kissé nagyobb állománynál ez a körülmény magában véve óriási előny, mert kevés gazdának adatott meg az a reáérés és elősorban az a képesség, hogy állatai származását generációkon keresztül eszébe tartsa az ugynevezett *élet-törzskönyvnek* pedig, a régi jó gulyások, csikósok, kanászok, juhászok mindig ritkábbak, a bojtárgyerekeknek pedig nem az az ambíciójuk, hogy foglalkozásuk mesterévé váljanak, hanem csak olyan átmeneti állapotnak tekintik sorsukat, Isten tudja milyen és hányféle cél felé.

A származását illetőleg felvilágosítást nyújt a törzskönyv az állat apjáról, anyjáról, azok elődeiről, koráról, úgy közeli, mint távolabbi rokonairól s mivel egyes esetekben a »rokon tenyésztés« vezet célhoz, más esetben pedig ez szorosán kerülendő valóságos pároztatási utmutató is a törzskönyv.

A származás figyelembe vételével, mivel egy pontosan vezetett törzskönyv az állatok tulajdonságát, tehetőségét is feltünteti — az egyes jó *tulajdonságok* fej-

lesztésére éppen a törzskönyv a legjobb utmutató, mert tudvalevő dolog, hogy az állatok tulajdonságait át is örökítik többé kevésbé.

Igy jó segédeszköz a törzskönyv pld. lótenyésztésnél a gyorsaság fejlesztésére, hiszen tudjuk, hogy egy több díjat nyert angol telivér csődör ára egy-egy egész vagyon — s fedezetési díja is nem egyszer üti meg az egyezer sőt több koronát is; juhtenyésztésnél egy-egy jó gyapjukosért óriási árakat fizettek különösen régebben; jó sertésnyájakból származó kant, melyekben a gondos tenyész-kiválasztás folytán a jó tulajdonságok és azok átörökítése előre feltételezhető, szivesebben vesz bárki, mint egy ismeretlen származású.

Jelen cikkem keretében inkább csak a szarvasmarhák törzskönyvezésének fontosságát akarom érinteni s így kiemelem, a szarvasmarhák törzskönyvezésének jelentőségét úgy a *tejtermelés*, mint a *hízódalmasság*, valamint az *erőnyerés* szempontjából, mert hiszen mindazon tulajdonságok, melyek az egyes szarvasmarhafajtáknál mint *fajta tulajdonságok* ismeretesek, mind csak a tenyész-kiválasztás eredményei, elsősorban — természetesen mindig megvoltak a mellékkörülmények, melyek ezen tulajdonságok fejlesztésére közrehatottak. Nem hivatkozom külföldi példákra — maradjunk itthon!

A régi időkben nálunk igen alárendelt szerepük volt a tejgazdaságoknak, ujabban azonban mind nagyobb a terük a műtejnek elkeresztelt kotyvalékok dacára. Látunk is a szaklapokban rengeteg hirdetést, melyekben már nemcsak azt hirdetik, hogy eladó pld. 10 drb szimmenthali bika — hanem odateszik azt is, hogy jó fejőstehenektől származók a bikák. Tehát annyira köztudatba ment már az egyik jó tulajdonság a tüsző hirdetése — hogy reklám gyanánt is lehet használni.

Egy még hazaibb és még magyarabb példára hivatkozva venne-e valaki egy gyors fejlődő, jó hustartó tenyésztőtől származó magyar bikát, ha a nagy hustömeget, erős csontozatot stb. jó tulajdonságot csak a vásárolt bikában látná s nem volna meggyőződve arról, hogy a generációkon keresztül folytatott okszerű és céltudatos tenyész-kiválasztás s megfelelő tartás folytán a látható jó tulajdonságok már annyira megrögzöltek, hogy azok át is öröklődnek?!

Avagy miért keresnek fel a régi és jól tenyésztett gulyákat, akár bika, akár üsző, akár tehén vásárlása szempontjából, ha nem azért, mert a további tenyésztés folyamán is remélhető a keresett tulajdonságok átörökítése?

Hivatkozhatom más hazai példákra is. Pld. Lészai a tenyész-kiválasztással érte el magyar szarvasmarhájánál a szép tejeleési eredményeket s legnagyobb gondja mikor bikát kell cseréljen, mert ő nem vehet tenyészete nivójának megfelelőt, éppen azért, mert kevesen törődtek a magyar marha legelőképességének fejlesztésével. Hivatkozhatnék még számos nyugati marhát tenyésztő hazai uradalomra, de erre kevés a hely e cikk keretében.

Nemcsak nagy tenyészetekben találjuk már a tenyész-kiválasztás gyönyörű példáit, pld. ott vannak a Magyaróvári Szarvasmarha Tenyésztési Egylet gyönyörű eredményei — hol minden egyes tag törzskönyvi kivonattal bizonyítja szimmenthali jellegű tehenei jó fejlődését, eladó bikái jó fejlődéstől való származását.

Avagy ott vannak egyes községek, hol a község házában nemcsak az anyakönyvet, hanem a tehénállomány törzskönyvét is vezetik!

Egyszóval az átörökíthetőség köztudomású már s ez a körülmény szülte, hogy szaporodnak az olyan, különböző szarvasmarha tenyésztési egyletek, melyeknek tagjai magántörzskönyvi adataikat bejelentik s ezeket központilag vezetik.

Ujabban az erdélyi magyar szarvasmarhát tenyésztők is kezdenek tömörülni az E. J. M. Sz. T. E.-be, s mindenestre üdvös volna, ha valamennyi tehenészet belépne, még pedig azon elköltő szándékkal, hogy pontosan vezetett törzskönyvének adatait úgy az időközi bejelentésekkel, mint azoknak megengedendő publikálásával nyilvánossá tegye s addig is mig ezen belépésre elhatározná magát, *vezessen magántörzskönyvet*, éppen azért, hogy a törzskönyvvezetés adatainak szemelődött tartásával tenyészeteit igazán megismerje.

Törzskönyvezési utmutatással kívánatra, az Erdélyi Jellegű Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesületének titkári hivatala — Kolozsvár — szívesen szolgál.

A keleti marhavész helyszíni tanulmányozásáról.

Hutyra Ferenc dr. az állatorvosi főiskola rektora az Országos Magyar Gazdasági Egyesület most tartott ülésén beszámolt a keleti marhavész helyszíni tanulmányozásáról. A hivatalos adatok és a helyszínen is tett tapasztalatok szerint Bulgáriának déli és délkeleti, tehát az a része van fertőzve, mely a Fekete tengerrel és Törökországgal határos, továbbá az a terület, amelyet Bulgária ujabban szerzett s amely szintén egészen a tengerig nyulik. Ezenkívül fertőzve van Hutyra beszámolója szerint Törökország,

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kényes és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyirók, szoknyák, háló ingek és kabátok. Fiu és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVARTI, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Telefonszám 567.

Mitrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágylakzat szakszertűen készítve. okos árban található. — Minden fajájú és nagyságu szalon, ebédli és futószőnyeg, gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak rolletták egyedüli raktára

mig a Balkán többi részeinek fertőzöttségére vonatkozólag nincsenek adataink. Tekintettel azonban arra, hogy az új Bulgáriának hivatalosan is fertőzöttnek kimutatott területe még nem régen egészen egységes volt azzal a területtel, amelyet Szerbia és Görögország okkupált, számolni kell azzal a lehetőséggel, hogy a járvány ezen a területen is jelentkezni fog. Bulgáriában a járvány azért lépett fel, mert a bolgár lakosok, akik annak idején dél felé vonultak és később a Törökország által ismét visszahódított területről visszatértek észak felé, magukkal hozták állataikat, még pedig részben Kisázsziából is, ahol a keleti marhavész állandóan előfordul. Amikor a betegséget idejekorán észrevették, akkor már jelentékeny terület fertőzött volt. Megfertőztetetté ilymódon a Burgas-departement, továbbá a várnai kerület és fertőzve van a gümurdzsinai kerület. Amikor a betegséget észrevették, erélyesen megindították a védekezési eljárást. Így mindenekelőtt katonai kordon állítottak fel, amely a fertőzött területet észak és nyugat felé elhatárolja. E katonai kordonon keresztül az állatforgalom meg van tiltva és mindenestre bizonyos tekintetben megnyugtató körülmény az, hogy a katonai kordon létesítése óta a járvány ennek határait nem lépte át nyugat felé úgy, hogy a katonai kordontól északra és nyugatra eső területen azóta egyetlen községben sem állapították meg a betegséget. Ami a katonai kordonon belül eső részt illeti, hivatalos adatkimutatás szerint a várnai kerületben a vész megszűntnek tekinthető. A burgasi kerületben ugyancsak hivatalos adatok alapján, számszerint 50 község volt fertőzve, az utolsó hetekben azonban már csak 9 községben mutatkozott a betegség. Ezzel szemben a gümurdzsinai kerületben a viszonyok kevésbé kedvezők, mert itt főleg Gümurdzsinnak vidéke erősen fertőzött. *Hutyra* benyomása szerint a bolgár kormány, hatóságok és szakemberek igen erélyesen küzdenek a betegség ellen, de természetesen ilytermészetű baj ellen a küzdelem rendkívül nehéz s ámbár a hivatalos adatok bizalomkeltők, amennyiben a vész visszaszorításáról szólnak, a *betegség továbbterjedése még sem tekinthető egyáltalán kizártnak*, különösen ha tekintettel vagyunk arra, hogy a tavaszi munkák megkezdésével az ember és állatforgalom megélénkül s így nem lehetetlen, hogy a történt erélyes intézkedések ellenére a betegség esetleg tovább fog terjeszkedni. Ezidő szerint, feltéve hogy Szerbiát veszmentesnek tekinthetjük, a helyzet nem túlságosan ijesztő. Amennyiben azonban a vész Szerbiát is megfertőzné, az állatorvosi főiskola rektora szerint a veszély azonnal imminensé válnék, azonkívül akkor is, ha Románia nem volna képes feltartóztatni a vész tovább terjeszkedését a régi Romániában, amely velünk közvetlenül határos. Mindenesetre, így fejezi be *Hutyra* a beszámolóját, felette nagy horderejű kérdéssről van szó, mert a keleti marhavész esetleges fellépése nálunk óriási károsodást okozna s ezért megokoltnak látszanak a veszély elhárítása érdekében a legszigorubb óvintézkedések, ezek sorában főleg azok, amelyek a határszéli állatsempészést megakadályozni alkalmasak.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ A ragadós tüdőlob elleni védekezés.

Báró Crailsheim, amerangi nagybirtokos ezen veszedelmes és nagy károkat okozó betegség elleni védekezésről az alábbiakat közli, mely közlemény ismertetése gazdáinkat is érdekelni fogja, tekintve, hogy nálunk is felüti fejét ezen kellemetlen betegség.

A ragadós tüdőlobot évenkénti többszöri meszeléssel és fertőtlenítéssel sikerült legyőzőm, illetve az általa okozott károkat minimumra redukálnom. Ezt a fertőző betegséget ezelőtt 12 évvel hurcoltam be, egy pizgai borjuval. Az első években rendszeren circa 32 darabot kitevő állományomból 16–18 betegedett meg melyeknek legalább fele el is pusztult. A falak évenként 6–8-szori vastag mesztejjel való meszelésével s az agyagpadló és általában az egész istállóknak karbollaival való szorgalmas dezinficiálásával sikerült elérnem azt, hogy az utolsó három évben legfeljebb 5–6 borju betegszik meg rendszeren tavasszal és nyáron. 1913-ban csak négy borju betegedett meg. Megfigyelésem szerint rendszeren 6–9 hetes borjaim kapták meg. 1913-ban egy gyönyörű 6 hetes 210 fontos borjam lett beteg oly mértékben, hogy életéért nem adtam volna egy pipa dohányt sem. Ekkor kezelő állatorvosom tanácsára a *Gans* féle serumból 10 grammot fecskendeztünk be a baloldalra s a borju váratlanul és hirtelen jobban lett. Ezen siker után direkt az Obrurseli gyárból hozattam serumot, május 27-én, hogy esetleges megbetegedésnél kéznél legyen. Májustól novemberig még három borju betegedett meg és pedig mindig a legszebb borjuk. A serum késői megérkezése következtében az első megbetegedés halállal végződött, dacára annak, hogy oltás után január állt be, sőt a borju némi étvágyat is mutatott. Ha akkor tudtam volna azt, hogy nehéz esetekben kétszer is lehet oltani, úgy ezen szép állatot is megmenthettem volna. Szeptemberben ismét megbetegedett két borju, de ezeknél az oltás ugyszólva momentán segített, mivel három nap alatt teljesen meggyógyultak. Hofmann főállatorvos az oltás mellett ajánlja a mell *forró vízzel való begöngyölését*, mit azonban két óránként ujítani kell s éjjel, ha csak nem rendelkezünk nagyon megbízható személyzettel legjobb teljesen elhagyni. (D. L. P. után.)

KORMANYINTÉZKEDÉSEK

Vaiamennyi vármegyei és városi törvényhatóságnak.

Az ország mezőgazdasági termelésében évenként kiszámíthatatlan károkat okoznak a kártékony állatok (rovarok) és élősdű növények, melyek ellen a védekezés csak az esetben lehet sikeres, ha egy a hatóságok, valamint a gazdaközönség is vállelve igyekszik az idevonatkozó törvényes rendelkezések minél eredményesebb végrehajtását biztosítani. Bár a legtöbb törvényhatóság területén az elmúlt évben a védekezés biztató jelei mutatkoztak, mégis indokoltnak vélem felhívni a vármegye közönségének figyelmét az irtási munkálatok nagy fontosságára és a helyenként még tapasztalható mulasztások megszüntetésének szükséges voltára.

1. Amint a gazdasági tudósítók és szakközönség jelentéséből értesültem. 1911. évben a tömegesen látható hernyótész-

kek után következtetve, a gyümölcsfák kártékony hernyói a legtöbb vidéken a rendesnél nagyobb mennyiségben fognak fellépni. Ennélfogva az 1894. évi XII. t.-c. 50. §-ában, valamint az 1911. évi 5000. sz. F. M. körrendeletben a kötelező hernyóirtásra előírt intézkedések a folyó évben különös gonddal lesznek végrehajtandók. Az elmúlt évben sok helyütt előfordult, hogy a hatóságok az irtás kötelezettségét vagy későn hirdették ki, vagy pedig a törvénynek az irtási határidőre vonatkozó rendelkezését tévesen értelmezve, az ellenőrzést későn teljesítették, amikor már a bekövetkezett enyhe idő folytán a hernyópeték kikeltek s a kilombosodott fákra a hernyók tömege nem volt eredményesen irtható. Figyelmeztetendő tehát a községi (városi) előljáróságok, hogy az idezett törvénycikk 50. §-a kifejezetten elrendeli, hogy a hernyóirtást minden birtokos köteles a fák rügyeinek fakadása előtt elvégezni s a törvénynek a március hó végére vonatkozó további rendelkezése csak mint végző határidő jöhet figyelembe abban az esetben t. i. ha a fák rügyezése zordabb idő miatt addig még meg nem kezdődött, vagyis a kötelező irtás március végéig befejezendő akkor is, ha a fák még nem is kezdtek volna addig az ideig rügyezni. Ennélfogva a községi (városi) előljáróságok — figyelemmel az időjárási viszonyokra és a vegetáció előrehaladottságára — az irtás határidejét oly időpontban tartoznak megállapítani, hogy már a hatósági ellenőrzés is a fák kilombosodása előtt legyen megkezdhető.

2. A *cserebogár*, mely ugyszólván minden növényt pusztító falánkságánál fogva a legveszedelmesebb kártékony rovarok közé tartozik, az 1914. évben az ország tulnyomó részében tömegesen rajzás folytán előreláthatólag szintén nagy mennyiségben fog mutatkozni. Ez oknál fogva e rovarok irtását illetőleg a hatóságok különös éber felügyeletére és erélyes intézkedéseire lesz szükség, mert csak így remélhető, hogy azok a nagy értékek, melyek a cserebogarak pusztítása következtében veszendőbe mennek, legalább jelenléteken részben megmentessenek.

A cserebogarak irtására továbbá azért is nagy szükség van, mert a cserebogár lárvája, a földben élő pajor, a növényzet gyökerén élőködve, ugyancsak nagy károkat okoz. Az irtási eljárás módzatai tekintetében utalok az 1911. évi 5000. sz. F. M. körrendelet idevonatkozó határozmányaira.

3. A *marokkói sáska* ellen való védekezés szempontjából figyelmeztetendő a felügyeletre hivatott hatósági közegek, hogy az 1907. évi XXXI. t.-c. 3. §-a értelmében, ha a felügyeletük alá tartozó területen marokkói sáskát vagy előttük ismeretlen, de tömegesen, vagy legalább a rendesnél nagyobb mennyiségben előforduló rovarot találnak, arról a közvetlen felettes hatóságnak 24 óra alatt jelentést tenni s a rovarokból néhány példányt jelentésük kíséretében szintén bemutatni kötelesek. Ezen jelentés a felügyeletre hivatott hatósági közeg által ugyancsak 24 óra alatt hozzám is felterjesztendő s egyidejűleg a jelentés másolata és a rovarpéldányok a m. kir. állami rovarlani állomáshoz Budapestre (II. ker. Intézet-u. 1.) beküldendők. A védekezési eljárás

Hofherr—Schrantz és Clayton—Shuttleworth Részvénytársaság gépgyár

3023

Erdélyrészi képvisellete, állandó nagy raktára

Babos és Társai vasnagykereskedésében Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 21.

részletei, valamint az állami közreműködés és a büntető rendelkezések tekintetében az 1907. évi XXXI. t.-c. és az annak végrehajtása iránt kiadott 1907. évi 28.000. sz. F. M. rendelet intézkedései irányadók.

4. A vértetű az 1899. évi 9679. sz. F. M. körrendelet értelmében kötelezőleg irtandó; nevezetesen minden birtokos birtokán, minden mezőn és hegyőn az őrzetére bízott területeken köteles az almafákat folytonos figyelemmel kíséreni s a vértetű előfordulása vagy annak gyanuja esetén a községi előjárásnak azonnal jelentést tenni. Ha a helyi hatóság a vértetű fellépését megállapította, a birtokos tartozik a kapott utasítás szerint az irtást büntetés terhe alatt haladéktalanul elvégezni. Az ellenőrzés és szakértői utmutatás iránt részletesen az utóbb idézett körrendelet intézkedik.

5. A darázsakat az 1902. évi 11974. sz. F. M. körrendelet értelmében az 1894. évi XII. t.-c. 52. §-ának második kikezdése szerint a birtokos a birtokán, a mező, hegy- és erdői személyzet pedig az őrzetére bízott területen irtani köteles.

6. A cukor és takarmányrépát pusztító bogarak közül a legkártékonyabb a lisztes répabarkó s a nagy hamvas vincellérbogár, mely rovarokat az 1908. évi 32900. sz. F. M. körrendelet értelmében minden birtokos répaföldjén évenként márciustól június közepéig irtani tartozik.

7. A mezei pockok (egerek) ellen való védekezés biztosítása céljából hivatal elődöm 1913. évi 21.000 sz. körrendeletével felhatalmazta az összes vármegyei törvényhatóságokat, hogy szükség esetén — a vármegyei gazdasági egyesület meghallgatásával — szabályrendelet útján rendelkezjenek el a mezei pockok (egerek) kötelező irtását. Amennyiben Címnek e tárgyban jogerős szabályrendelete még nincs, a nevezett kártékony állatoknak fenyegető nagy mértékben való elszaporodása esetén az 1894. évi XII. t.-c. 54. §-a értelmében a törvényhatóság első tisztviselőjének kötelessége a szükséges intézkedéseket azonnal foganatosítani s egyúttal hozzám a további rendelkezések végett sürgősen jelentést tenni. Minthogy az elmúlt év őszén az ország sok részében a mezei pockok ismét szokatlanul nagy számban mutatkoztak, a községi (városi) előjáróságok utasítandók, hogy a veszélyeztetett községekben figyelmeztessék haladéktalanul a birtokosokat, hogy az okszerű védekezés csakis tavasszal történhetik, amikor a pockok még nincsenek annyira elszaporodva s az irtás kevesebb költséggel és munkával végezhető, továbbá, hogy az irtásnál a mérgek használata helyett a legjobban bevált szénkének alkalmazandó, mely mérsékelt áron szerezhető be az állami és bizományi szénkénegraktárakból.

Végül felhivandók a községi (városi) előjáróságok, hogy az említett káros állatok (rovarok) elleni okszerű védekezést részletesen ismertető »Utmutatások«-nak a szükséges példányszámban leendő megszerzése iránt közvetlenül a m. kir. állami rovarügyi állomáshoz (Budapest, II. ker. Intézet-utca 1. sz.) forduljanak.

II. A mezőgazdaságra kártékony, élősdű növények ellen való védekezés ép oly fontos érdeke a gazdaközönségnek, mint a káros állatok irtása. A hatóságok figyelmét különösen azokra a káros növényekre kell felhívnom, melyeknek a birtokosok által leendő irtása a törvény értelmében büntetés terhe alatt országosan kötelező.

1. Az aranka az 1894. évi XII. t.-c. 51. §-ának rendelkezése folytán minden birtokos által megjelenése után azonnal irtandó, a kötelező irtás módozatai iránt

az 1904. évi 36451. F. M. sz. körrendelet részletes intézkedéseket tartalmaz. Az elmúlt év folyamán ellenőrzést teljesítő közegeim jelentéséből arról kellett meggyőződnöm, hogy a lóhere és lucerna-termelés nagy kárára az aranka kötelező irtására vonatkozó rendelkezések pontos és erélyes végrehajtás híján az elmúlt éven sem vezettek kellő eredményre s e téren a haladás jelei alig észlelhetők. — Megállapítható volt, hogy a felügyeletre hivatott járási főszolgabirákat és helyetteseiket is mulasztás terheli, mert a legtöbb esetben a hatósági ellenőrzés teendőit figyelmen kívül hagyták. Figyelmeztetendők evégből a járási főszolgabírák, hogy az 1904. évi 36451. sz. F. M. rendelet 6 pontjában foglaltakat a jövőben szigorú felelősség terhe mellett teljesítsék, nevezetesen valahányszor június, július és augusztus hónapokban a községekben járnak, mindig behatóan ellenőrzék az arankairtást.

2. A szerb tövis kötelező irtását ugyancsak az utóbb idézett törvény 51. és 52. §§-ai rendelik el, kimondván, hogy minden birtokos köteles birtoka egész területén a szerb tövist virágzása előtt irtani, továbbá, hogy az utak mentén, valamint az uttesteken a szerb tövist, vagy egyéb gyomot és gatz irtani az uftentartó kötelessége.

Felhívom a törvényhatóság első tisztviselőjét, hogy az említett fontos közigazgatási érdekek szem előtt tartásával határozottan szorgalmazza a káros állatok és növények irtását s esetleg a gazdasági felügyelőség vagy a gazdasági egyesület közegeinek közreműködésével helyenként helyszíni ellenőrzéseket is rendeljen el.

Jelen rendeletem végrehajtásának az eredményéről hozzám folyó évi október 31-ig tüzetes jelentés teendő. Ezen összefoglaló jelentésben az alábbiakra kell kiterjedni:

a) a káros állatok és növények közül főleg melyek fellépése és pusztítása volt megállapítható?

b) a védekezés megtörtént-e és eredményes volt-e?

c) hány esetben indult kihágási eljárás a mulasztók ellen s az 1894. évi XII. t.-c. 25. §-a értelmében hányszor végeztetett hatósági irtás a mulasztó költségére?

d) a törvényhatóság első tisztviselőjének kiküldöttel foganatosítottak-e helyszíni ellenőrzést és mily eredménnyel?

e) kötelesség mulasztás miatt indított-e vizsgálat vagy fegyelmi eljárás valamely hatósági közeg ellen?

f) végül előterjesztendők az esetleges javaslatok az irtás gyakorlati eredményeinek tökéletesbitése érdekében.

Megjegyzem végül, hogy jelen rendeletem végrehajtását szakközegeimnek helyszíni kiküldetése útján ellenőrizni fogom s ezért felhívom a törvényhatóságot, utasítsa a községi (városi) és járási hatóságokat, hogy kiküldöttjeiket feladatuk teljesítésében támogassák, nevezetesen a községi előjáróságok (városi rendőrkapitányság) egy tagját a fertőzött helyek bejárására melléjük rendeljék és a mezőőröket, (hegyőröket) ezen bejárás tartamára az illető hatósági közeg rendelkezésére bocsássák, gondoskodjanak továbbá arról is, hogy ezen helyek bejárására esetleg szükséges fuvar a hatósági közeggel menő kiküldöttem részére rendelkezésre álljon.

Budapest, 1914. január 27.

A miniszter helyett: *Bartóky József* s. k. államtitkár.

Védekezés a mezőgazdaságra kártékony állatok és élősdű növények ellen. A földművelésügyi miniszter a mezőgazda-

sági kártékony állatok és élősdű növények elleni védekezés tárgyában körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz. A rendelet elsősorban figyelmeztet arra, hogy az ország mezőgazdasági termelésében évenként kiszámíthatatlan károkat okoznak a kártékony állatok (rovarok) és élősdű növények, melyek ellen a védekezés csak az esetben lehet sikeres, ha egy a hatóságok, valamint a gazdaközönség is vállalva igyekeznek az idevonatkozó törvényes rendelkezések minél eredményesebb végrehajtását biztosítani. Bár a legtöbb törvényhatóság területén a védekezés sikeres jelei mutatkoztak, mégis indokoltnak véli a miniszter felhívni a vármegyei közönségének figyelmét az irtási munkálatok nagy fontosságára és a helyenként még mutatkozó mulasztások megszüntetésének szükséges voltára. Főleg a gyümölcsfák kártékony hernyói, cserbogár, marokkói sáska, vértetű, darázs, a cukor és takarmányrépát pusztító bogarak, mezei pockok, majd az aranka és szerbtövis irtása fontos a miniszter rendelkezése szerint, ki a rendelet végrehajtását szakközegeinek helyszíni kiküldetése útján szigorúan ellenőriztetni fogja.

Kedvezményes áru lenvetőmagot oszt ki az idén is a m. kir. földművelésügyi miniszterium a lentermesztő gazdáknak. A lent háziipari célra termesztő kisgazdák az illetékes községi előjáróságok, a községi gazdakör, vagy a vármegyei gazdasági egyesület útján forduljanak *Füredy Lajos* gazdasági tanárhoz (Budapest, VIII. Szűz-utca 3.), ki szívesen szolgál az árak és a rendelkezhető mennyiség szempontjából is bővebb tudnivalóval.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kamatkérdés az OKH.-nál. Az Országos Központi Hitelszövetkezet értesítette a kötelékébe tartozó összes szövetkezeteket, hogy kapcsolatban a pénzpiac némi enyhülésével, a váltó- és rendes kamatozó kölcsönkötvények kamatát március 1-től kezdve további intézkedésig 6 és fél százalékra mérsékelte.

A vármegye a falvakért. A Magyar Gazdaszövetség már évek óta erős mozgalmat fejt ki, hogy az eladósodott és minden tekintetben elhanyagolt falvakat úgy az állam, mint a vármegyék karolják fel. Az Amerikába és a városokba vándorlás növekedése ezt a követelést nagyon időszerűvé tette, amennyiben a vármegyék alispánjai jelentéseikben egyre sürűbben foglalkoznak a falusi élet fejlesztésének szükségességével. Különösen erős élel ad kifejezést ennek Kolozsmegye alispánja legutóbbi jelentésében, a melyben több újítást sürget a községi élet fejlesztése érdekében.

Az Első Országos Kukoricakiállítás előkészítő munkálatai Fabricius Endre titkár vezetésével a Magyar Mezőgazdák Szövetele Alkotmány-utcai palotájában folyó hónap eleje óta megindultak és a kiállítási anyag elrendezése meglehetősen gondot és munkát ad, annál is inkább, mert tapasztalatok e téren még nincsenek. A rendezőségnek sikerült a legalkalmasabb elhelyezési formát megtalálni úgy, hogy e kiállítás tetszetős volta is biztosítva van. Jelentkezések még ma is történnek, a rendezőség azonban az elkészítettek kénytelen visszautasítani. A kiállítás díjait a rendező bizottság művészi érmekeket készített, amelyek az érdemsorozatnak megfelelőleg arany, ezüst és bronz anyagban kerülnek kiosztásra. — Megállapítható, hogy az amerikai kukoricafélék uralják a kiállítást, melynek a megnyitása március 7-én délelőtt 10 órakor lesz.

— Az országos magyar gazdasági egyesület növénytermesztési és földművelési szakosztálya *Desseffy Aurél* gróf elnöklésével látogatott ülést tartott a Köztelken. *Desseffy Aurél* gróf üdvözölte a megjelenteket, majd felkérésére *Gyárfás József* a magyaróvári országos m. kir. növénytermelési kísérleti állomás vezetője ismertette egyrészt az állomás telepen, másrészt pedig a hazai gazdaságokban három éven át cukorrépával végzett sor- és növénytavolsági kísérletek eredményét. E kísérlet átlagában a 37 centiméteres sortávolság a 42 centiméteresével egyenértékűnek bizonyult, azaz a kísérletek fele részénél a 37 centiméteres sortávolság adott jobb eredményeket, a másik felénél a 42 centiméteres. A kísérletek végeredménye az, hogy sem a 32 centiméteres, sem a 42 centiméteres sortávolságot nem lehet a hazai cukorrépa termesztésnél normának venni, hanem minden cukorrépa termesztőnek saját kísérleteivel kell megállapítani, hogy viszonyainknak milyen sortávolság a megfelelőbb.

— **Heti lóvásár.** A székesfővárosi Tattersall telepen megtartott mult heti lóvásárra felhajtottak 339 darab első, 509 darab másodosztályu, összesen 848 drb. lovat. Eladtak 398 darabot. A székesfőváros lóvágóhidja részére megvettek 119 darabot. Az eladási árak 62—108 korona között váltakoztak.

A Dr. Borovszky-féle szagosított

BOROLIN

a világ legjobb és leghatásosabb házi-szere. A *Borolin* a fájdalmakat azonnal megszünteti.

Megrendelhető a **Borolinyárban** Budapest, II., Margitrapart 45. sz. Próbauveg 50 fillér.

— **A behozatali jegyek.** Abból az alkalomból, hogy a külforgalmi tanács bizalmas gyűlésben a többi vámkérdés között a behozatali jegyek ügyét is tárgyalta, az a hír járta be a sajtót, hogy a kormány visszaszállítja az őrlési forgalmat. Ha csak a magyar kormányon múlna — írja a Köztelek —, akkor tényleg így állana a dolog. A helyzet azonban a gazdák lapja szerint az, hogy az őrlési engedély minden formája ellen tiltakozik az osztrák kormány s mögötte az osztrák gazdák és az egész osztrák malomipar. Ezek nélkül pedig bajos lesz az őrlési forgalom visszaállítása. Abból se lehet levonni kedvező következtetéseket, hogy a pozsonyi gyűlés csak 1917-ig hangsúlyozza az őrlési forgalom tilalmának fenntartását. A magyar gazdaközönység és a vidéki malomipar a visszaélésektől való jogos féltelmében a jövőben sem hajlandó semmiféle őrlési forgalmat engedélyezni, az esetet kivéve, ha Németország fenntartja mai rendszerű beviteli jegyeit, amely esetben vagy nekünk is be kell vezetni e rendszert, vagy különböző vámkokkal kell védekeznünk a német beviteli jegyek illegitim versenye ellen.

— **Az OMGE állattenyésztési és állategészségügyi szakosztálya** *Zichy Tivadar* elnöklésével tartott ülésén foglalkozott a határszéli állatesempészség ügyével. *Konkoly Thege Sándor* dr. előadó figyelmet arra, hogy a Balkán államok határszélén folyó állatesempészség állandóan fenyegető veszélyt rejt magában állattenyésztésünkre, amely az ily módon behurcolt járványok által már súlyos károsodásokat szenvedett. A keleti marhavésznek Bulgáriában való fellépése folytán a határszéli állatesempészség fokozott

veszedelmet rejt magában. A gazdaközönység ezirányu aggodalmának méltó kifejezést adott a pozsonyi gazdagylés, javasolja tehát, hogy az OMGE a pozsonyi gazdagylésen elfogadott határozat értelmében írjon fel a földművelésügyi kormányhoz, felkérve, hogy az állatesempészség megakadályozására haladéktalanul tegye meg a legmesszebbmenő és semmi áldozattól vissza nem riadó intézkedéseit, megfelelő katonai erő igénybe vétele mellett. *Hutyra Ferenc* a keleti marhavészről szerzett helyszíni tapasztalatainak a meghallgatása után *Darányi Ignác* emelkedett szólásra. A maga részéről szintén sürgeti a pozsonyi gyűlés határozatának végrehajtását, mivel felmerült a pozsonyi gazdagylésen az a kérdés, vajjon jogosítva vagyunk-e mi a keleti marhavész behurcoltatása indokából a Balkán államok elzárására, felhasználja az alkalmat arra, hogy a kormány által annak idején a Szerbiával kötött kereskedelmi szerződés becikkelyezéséről szóló törvényjavaslat indoklására, felhívja a figyelmet, mely szerint világos és kétségtelen, hogy mi a Balkánnal szemben az elzárást az állati, állati termékek és ragályos tárgyakra nézve igenis jogosítva vagyunk fogantatosítani s ha csak igen nagy veszélyeket provokálni nem akarunk, akkor másképp nem is járhatunk el. Szóló egyenlő súlyt helyez egyfelől a Balkán államok elzárására, másfelől a határszéli állatesempészt megakadályozására. A szakosztály az előadói javaslatot *Darányi Ignác* felszólalása értelmében elfogadta.

— **Bérlők szövetségének küldöttsége az OMGE-nél.** Hirt adtunk már róla, hogy a földbérlők mozgalmat indítottak külön egyesületben való tömörülésük érdekében. A mozgalom sikerrel járt és a Magyar Földbérlők Országos szövetsége január hó 25-én már meg is alakult. Az alakuló közgyűlés az alapszabályok előkészített tervezetét elfogadta, azután egyhangulag megválasztotta elnöké *György Endre* volt földművelésügyi minisztert, aki székkfogaló beszédben részletesen foglalkozott a földbérlőket érdeklő időszerű kérdésekkel s rámutatott mindazokra a feladatokra, amelyeket az új szövetségnek részben saját erejéből, részben pedig a már meglévő gazdatársadalmi szervezetekkel karöltve meg kell oldania. A tetszéssel fogadott székkfogaló elhangzása után megválasztották elnöké *Bartha Emil* és *Hencz Gyula* nagybérlőket, választottak 15 tagu elnöki és 25 tagu igazgató-tanácsot, 50 tagu választmányt és 5 tagu számvizsgáló bizottságot. A közgyűlés azután elhatározta hogy a szövetség mezatalulási küldöttség útján hozza tudomásra a földművelésügyi miniszternek és az OMGE elnökségének. Az alakuló közgyűlés után az elnöki tanács *György Endre* elnöklet alatt ülést tartott, amely a szövetség ügyvezető titkárává *Horváth Károly* bérlőt, a mozgalom kezdeményezőjét és szervezőjét, jogügyi titkárává pedig *Gerő Vilmos* dr. budapesti ügyvédet nevezte ki.

— **A gazdatisztek kötelező nyugdíjbiztosítása.** A gazdatiszti és erdőiszti osztály a kötelező nyugdíjbiztosítás érdekében társadalmi szerve révén már régebben mozgalmat indított. A cél, melyet elérni kívánnak, a gazdatiszti nyugdíjkérdésnek kölcsönösségen alapuló, törvényhozási uton való szabályozása. Most, hogy a magántisztviselek kötelező nyugdíjbiztosítása a mezzafalulás felé közeledik, a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete felterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez, hogy a készülő törvényjavaslatban a gazdatiszti és erdőiszti karra is legyen figyelemmel és a törvényjavaslatban róluk is gondoskodják.

— **Tömeges kivándorlás Udvarhelymegyéből.** A kivándorlás Udvarhelymegyéből ijesztő mértékben megnövekedett.

Januárban 527 kérelmet adtak be az alispáni hivatalhoz s ebből 282 utlevelet készítettek, illetve adtak ki a székkelyek számára. Az utlevelek negyedrésze Romániába, háromnegyedrésze Északamerikába és kettő Németországba szolgált.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

**FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ
TOKAJI LÁSZLÓ**

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

**A MAGYAR
JELZÁLOG HITELBANK**

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéses,

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET NYUJT.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve

**AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
bizalmi férfiai adnak véleményt.**

A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

A gazda

tavaszi

szükségei:

Talajmivelő eszközök: Ekek, boronák, hengerek, tárcsás boronák, talajporhanyítók, grubberek, lókapák, vetőgépek és egyéb talajelőkészítők,

Vetőmagvak: Búza, rozs, árpa, zab, tengeri, lóhere, lucerna, búkköny, baltacim, takarmány és cukorrépamag, burgonya, repace és egyéb gabona és takarmány magvak, ipari és gyári növényvetőmagvak. Fűmagkeverékek, konyhakerti vetőmagvak stb.

Szőlőjtványok, nemesített gyümölcsfa csemeték. Disznóvénnyek, Szőlőkarók, fűzdugványok stb.

Vetőmag előkészítő gépek: Rosták, trieurók, osztályozók, mag-csávázók, csirázató-készülékek, stb.

Egyéb gépek és anyagok: Alagcsövek, állatgyógyászati, állatnyirógépek, aszfalt és kátrányfedőpapírok, baromlitenyésztési requisitumok, építési anyagok, fedőeserép, fűkaszálók, halászati eszközök, kertészeti eszközök, kaptárak, meszelőgépek, műtrágyák, olajok, zsírok, peronospora permetezők, rétygaly, szénaforgatók és -gyűjtők, szénkénegfecskendők, permetezőanyagok és szénkénege, szivattyúk, szőlőtrágyák, szőlőmivelési eszközök, tejgazdasági és tejfeldolgozógépek, tengerimorzsolók, tüztöltő felszerelések stb.

Tonyész és igás állatok,

**AZ ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG-nál
Kolozsvártt, Attila-utca 10. sz. alatt**

személyesen, vagy levélileg, garantált minőségben, kedvező feltételekkel,

leggyorsabban és

legolcsóbban

szerkezhetők be.

6 ALKALMOS
22 ELSŐRENDŰ NYELVÉSTÉS

PEP

PORCELLÁN-EMAIL-FESTÉK
mázoláshoz teljesen készen
vakolatra
fára és vasra.
Törni védve 10041 sz. a.

LUTZ EDE ÉS TÁRSÁ
FESTÉKGYÁRAK BUDAPEST, VII.
ORNAGY-UTCA 4.
Telefonszám: 54.33

2767 I.

Ágybavizelés
Rögtöni megszüntetés! Kört és
nemét közölni. Felvilágosítás
ingyen. Gg. Pfaller Nürnberg s. 376 (Bay.)

Eladó földbirtokot

keres több vevő, kisebb
és nagyobb területűeket.

Részletes ajánlatok az
ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG
címére
Kolozsvártt, Attila-utca 10. sz.
alá intézendők 3089

Eladó

körülbelül 90 q.
tavaszi bükkönymag,
helyben átvéve, vagy esetleg
ab állomás (Magyar-Nádas,
Szurduk, Választ-Bonchida).

Cim: Gróf Bethlen Ödön
gazdasága Drág,
u. p.: Hidalmás.

3057

Tavaszi vetőmagvakat

jó árban vesz, nagyobb
mennyiségben is és:

Kukorica, árpa, zab, lóhere,
lucerna, baltacim és bükköny
vetőmagvakból mintázott
áránlatot kér: 3090

Az
ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG
Kolozsvártt
Attila-utca 10. szám.

Eladó növendék

3035

ökörtinókat és
igás-ökröket
keresek megvételre.

Szives ajánlatokat

(legalább 6 párt kitevő mennyiségről)

Kérek:

„**Alföldi**“ jeligére

az

Erdélyi Gazda
kiadóhivatalához

Kolozsvár címen — küldeni.

Olcsón eladó

szép, egyenes fekvésű, bekerített
közel 700 □-öl területű üres

HÁZHELY

Kolozsvár város
legszebb részében,

mindenhez közel, egészséges, jó levegőjű olyan helyen,
ahol a telek-érték évente 20%-al emelkedik. Nagyuri
családi ház, vagy bérpalota építésére kivá-
lónan alkalmas. Csupán biztos és jól gyümölcsöző
tőkeelhelyezésre is jó alkalom. Ér-
deklődőknek eladó címét meg-
mondja levélileg, szóval, vagy tele-
fonon (158. szám) is: **A kiadóhivatal.**

3034

Szám 595/914.

v. t.

Hirdetmény.

Medgyes szab. kir. város Bőjti állatvására március
havában következő sorrendben tartatik meg u. m.:

Március 2-án és 3-án fehér és tarka szarvasmarha
vásár és március 4-én ló és bivaly vásár.

Medgyes, 1914 február hó 1.

A városi tanács.

3056

Szuperfoszfátot

és minden egyéb mü-
trágyaféléket ajánl a

2769

Mütrágyát

Értékesítő

Szövetkezet

Budapest, V. kerület,
Fürdő-utca 8-ik szám.

Az

ERDELYI GAZDA

kiadóhivatalánál megrendelhető könyvek:

ELADÓ ORSZÁG.

Irta:

Tokaji László
E. G. E. titkár

Ára: 3 korona.

A 254 oldalra terjedő nagy birtokpolitikai és birtokforgalmi statisztikai mű tartalmazza az utóbbi tíz év alatti összes erdélyrészi földbirtok-forgalom részletes adatait

A könyv tartalomjegyzéke:

Eladó ország. (Bevezetés.) Adataink eredményei. A birtokpadás okai. Az állam feladatai. A társadalom sserepe es hivatása. Az 50 holdan felüli birtokok. Az 50 holdan aluli birtokok. Adataink eredete.

A könyv mindazok számára, akik az erdélyrészi magyarság helyzete és az erdélyrészi földbirtokpolitika kérdéseiről érdeklődnek — nélkülözhetetlen forrásmunka! —

A FALUSI NÉP GAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS NEMZETI IRÁNYBAN VALÓ VEZETÉSE.

Irták:

Tokaji László, Dr. Konrádi Dániel,
Jászberényi András, Dr. Szász Albert
Dr. Seyfried Károly, Dr. Cséser Lajos.

Ára: 1 korona.

A 132 oldalra terjedő könyv az Erd. Gazd. Egylet múlt évi szociális kurzusának előadásait tartalmazza a következő fejezetek alatt: A falusi intelligencia szerepe a nép nemzeti és gazdasági vezetése tekintetében. A mezőgazdasági üzleti érzék és tudás fejlesztéséről. A szövetkezetek. Egészségügyi dolgokról. A kisgazdák peren kívüli jogvédelméről. A gazdakörökről.

— Azok, akik a magyar nép vezetésének nemes missziójára vállalkoztak, e könyvben mindenre kiterjedő, alapos és részletes utmutatást találnak. —

ROMÁNIA MEZŐGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS VISZONYAI.

Irta: Barabás Endre.

Ára: 1 korona.

A könyv 128 oldalon a következő főbb címeket tartalmazza: A romániai állapotok hatása hazánkra. Románia mezőgazdasága. A román falu. Romániai agrár-reformok. Törvény a mezőgazdasági pénzügyekről. Földművelői szövetkezetek. Az iszákosság elleni intézkedések. A romániai népoktatás szociális irányai. A romániai tanító szociális munkája. — Stb. stb.

— Rendkívül tanulságos munka, melynek elolvasása után egészen más színben látjuk a román faj kulturáltságának fejlődését és mai fokát. —

Az erdélyi állattenyésztés fejlődése.

Irta: Jakab László.

Ára: 1 korona

A 190 oldalas könyv teljesen hű képet adja Erdély állattenyésztésének az utóbbi évtizedek alatt. A műben rendkívül sok eredeti felvételű tenyészállat-fotográfia is van. Állattenyésztők könyvtárából e könyvnek nem volna szabad hiányoznia.

Irta: Tokaji László.

AZ ERDÉLYRÉSZI FÖLDBIRTOKPOLITIKA FELADATAIRÓL.

Ára: 50 fillér.

Földbirtokpolitikai tanulmány az erdélyrészi magyar szász és román erőviszonyokról.

GRÓF MIKÓ IMRE ÉS A MAGYAR FÖLD.

Ára: 50 fillér.

Irta: Tokaji László.

Gróf Mikó Imrének, Erdély Széchenyijének jellemrajza kapcsolatban a forradalom utáni idők és földbirtokviszonyok ismertetésével.

UJ HONFOGLALÁS ERDELYBEN.

Irta: Tokaji László.

Ára: 50 fillér.

Gyakorlati javaslatok az erdélyi magyar földbirtok megtartása céljából, különös tekintettel az erős magyarvidéki anyaországi nagybirtokok Erdélybe leendő áttelepítésének kérdésére.

Fenti könyvek, amíg a készlet tart, az árak előzetes beküldése mellett megrendelhetők az **ERDELYI GAZDA** kiadóhivatalánál, Kolozsvárt, Attila-utca 10 sz. alatt. — A könyvek bérmentve küldetnek meg. *Mind a hét könyv, egyszerre megrendelve 6 K-ért megküldelik.*

Fenti könyvek megrendelőinek, míg a készlet tart, kívánatra ingyen megküldi a kiadóhivatal még a következő fizeteket:

Gróf Bethlen István és Tokaji László előadónak az 1913 évi szeptember 7-iki kolozsvári országos földbirtokpolitikai nagygyűlésen megtartott előadásait és Tokaji Lászlónak „Földbirtokpolitikai teendők” címen, az E. M. K. E. 1914. jan. 11-én rendezett nagy értekezletén tartott előadását. 3061

ERDELYI GAZDA TÁRSASÁG

RISSOLYMOSI SIMÓ PÁL ÉS TÁRS.

R. K. T. BEJ. CÉG.

LEVÉLCIM:

ERDELYI GAZDA TÁRSASÁG
KOLOZSVÁRT, ATILA-UTCA 10. SZÁM.

SÜRGÖNYCIM:

„GAZDA TÁRS.”

TELEFON 158.

Teljesen szakszerű vezetés mellett — külön e célra alkalmazott tisztviselői karral — kiválóan szolid elvek alapján foglalkozik a gazdaközönység minden produktumának értékesítésével és mindennemű szükségleteinek beszerzésével. —

Legelőnyösebb értékesítés

céljából elfogad:

Mintázott bejelentéseket, illetve megbízásokat mindennemű gabona és takarmány **vetőmagokra** vonatkozólag.

Termény, takarmány, bor stb. eladási megbízásokat.

Tenyész- és igásállatoknak eladásra való előjegyzését.

Birtok eladási, bérleti és jelzálog-szerzési megbízásokat.

Legelőnyösebb és legmegbízhatóbb beszerzési forrás:

Mindennemű fő- és mellékágazati **mezőgazdasági gépek, felszerelések, eszközök, anyagok és műtrágyákra,**

Háztartási gépek-, cikkek-, anyagok- és eszközökre. Mezőgazdasági háziipari készítmények,

Vetőmagvak.

Tenyész- és igásállatokat illetőleg,

Ingatlanok- és bérleteknek megbízásból való vétele és szerzése.

Egyforma, alku nélkül nyújtandó magas kedvezmények minden gazdának!

Préselt szalma és lóbab vetőmag

Kapható báró Bánffy Kazimir kissármási gazdaságában. — Posta helyben. 3040

Eladó szállító kocsi

vidéki posták, gazdák, tejszövetkezetek, pékek, szikvizések, kereskedők, mosóintézetek részére. Könnyű járásu, erős szerkezetű, kipróbált tartósságu, pár év óta használt, ujonnan festett és fényezett szállító kocsi eladó. A kocsi megtekinthető

Magyar-utca 29. sz.

alatt, az állami mértékhatóság hivatalnál. (Telefonszám: 338.) A kocsinak két külön elzárható szekrénye van. Egyiknek mélysége 36 cm., szélessége 65 cm., magassága 100 cm., a másiknak mélysége 100 cm., szélessége 100 cm., magassága 80 cm. Mindkettő polcokkal tetszés szerint beosztható. A kocsiszekrény tetején 15 cm. magas vasráccsal körülvevett, 125 cm. hosszú, 100 cm. széles terület van termékek, áruk, csomagok elhelyezésére. — Elöl két személyre fedett, kényelmes ülés. 3053

Gépész-kovács

ajánkozik uradalomba, az összes gazdasági gépek kezelését, ugyszintén javítását érti és lóvasalásban teljesen jártas, 1914. évi április hó elseji belépésre.

Szives megkeresést kér

Putz István gépész-kovács
Kistarcsa, Pestmegye. 3088

Zsákot, Zsineget,

ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a 32 év óta legmegbízhatóbbnak elismert FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest, V., Nádor-utca 31-33. szám. **Kéveköttelek, PONYVAKÖLCSÖNZŐ-intézet.** Kérjen ajánlatot!

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban. **Vezérképviselő: Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 35.**

Biztosításokat elfogad tűz és jékkár ellen, ugyszintén az ember életére a legkülönbözőbb módokat szerint, előnyös feltételek mellett. Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek.

A lefolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzlet eredményéből. közgyűlési határozat értelmében díjvisszatérítésben.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

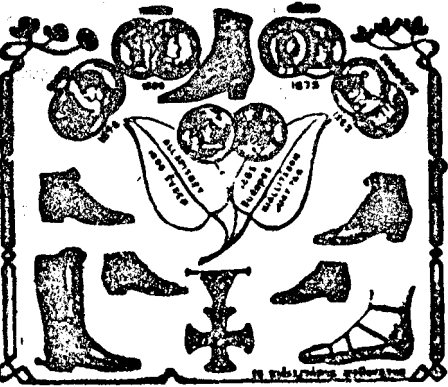
Alapítványok kormány hozzájárulásával	2,527.980.—	K
Tartalékok	3,357.603.—	>
Biztosított tagjainak feanállása óta fizetett tűzkárokból	10,740.000.—	>
jékkárokból	5,042.000.—	>
Biztosított érték tűzben 1912. évben	880,000.000.—	>
jégben 1912. évben	63,000.000.—	>
Életbiztosítási állománya	15,240.080.—	>
A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a		

GONDVISELÉS Országos Központi Segélyző Társulat

utján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhető, leánykiházasítási (önálló-ítási) segélybiztosítások eszközöltetnek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működésükkel. Tájékoztatót készítséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz. 2008

MATUTSEK JÓZSEF
KOLOZSVÁR, SZENTEGYHÁZ-UTCZA 3. SZ.

Fölhívja a n. é. közönség figyelmét előnyösen ismert, elsőrangú műhelyében a legjobb anyagból és legújabb divatszerint készült közkedveltségű **férfi és női cipőraktárára**

2019 Megrendelés után készít amerikai és francia, vagy bármily tetszés szerinti faconu cipőket, a legkényesebb igényeknek is megfelelő kivitelben. — Vidéki megrendelések pontosan és gyors kivitelben mérték után, de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével eszközöltetnek. — Kiváló tisztelettel: Matutsek József.

Eladó 20 darab

(60 darabból kiválasztva a vevő által)

tiszta magyar erdélyi fajta számfelletti hasas tehén,

— Gróf Wass Béla-féle mezőzáhi tenyésztésből származó anyag, amely tenyésztésre kiválóan alkalmas.

Cim: M.-Köblösi gazdaság Szolnok-Doboka megye. Posta: M.-Derze — Sürgőncim: Páncélcseh. Vasut: Válaszut-Bonchida.

3047

4-6 EZER KAT. HOLDAS ELADÓ NAGYBIRTOKOT
KERESSEK AZONNALI MEGVÉTELRE ERDÉLYBEN.

A birtok lehet 2-3 egymás melletti eladóé is, ha egyszerre ajánlják fel. Feltétel: hogy 2-3 ezer holdnyi gőzekével művelhető terület legyen benne.

RÉSZLETES KIMERITŐ AJÁNLATOT KÉREK 8 NAPON BELÜL AZ

„ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG“
KOLOZSVÁR, 3058

ATTILA-UTCA 10. SZÁM CIMRE KÜLDENI.